

Korta meddelanden

En skånsk ringborg

Trelleborg – namnet är väl bekant för de flesta av oss? Både som namn på Harald Blåtands berömda ringborg på Själland i Danmark och som Sveriges sydligaste stad "porten till Kontinenten".

Som trelleborgare har man naturligtvis grunnat över huruvida dessa två orter haft något gemensamt utöver namnet. Nu har vi fått besked! 1989 års arkeologiska undersökningar visar att det även här har funnits en ansenlig ringborg från vikingatid. En smått sensationell upptäckt då borgen är den enda i sitt slag i Sverige.

Borgen har anlagts på en höjdplatå och har varit omgiven av våtmarker och vallgravar. Den har varit cirkulär och har byggts någon

gång under 900-talet. Området ingick senare i det medeltida stadsområdet och ligger nu centralt i staden. Idag finns dock inga synliga spår ovan mark av denna stora anläggning. Vallgravarna har fyllts igen, vällen har jämnats med marken och våtmarksområdena har dränerats. Däremot finns det tillräckligt med dolda lämningar för att vi ska kunna bilda oss en god uppfattning om dess forna utseende. Borgen har haft en diameter av cirka 125 meter. Den har utåt begränsats av numera helt förmultnade trästockar som satts ned i ett grävt dike. Innanför denna palissad har man haft en 12–13 meter bred jordvall. Utanför palissaden fanns först en plan yta och därutöver en trågformad vallgrav.

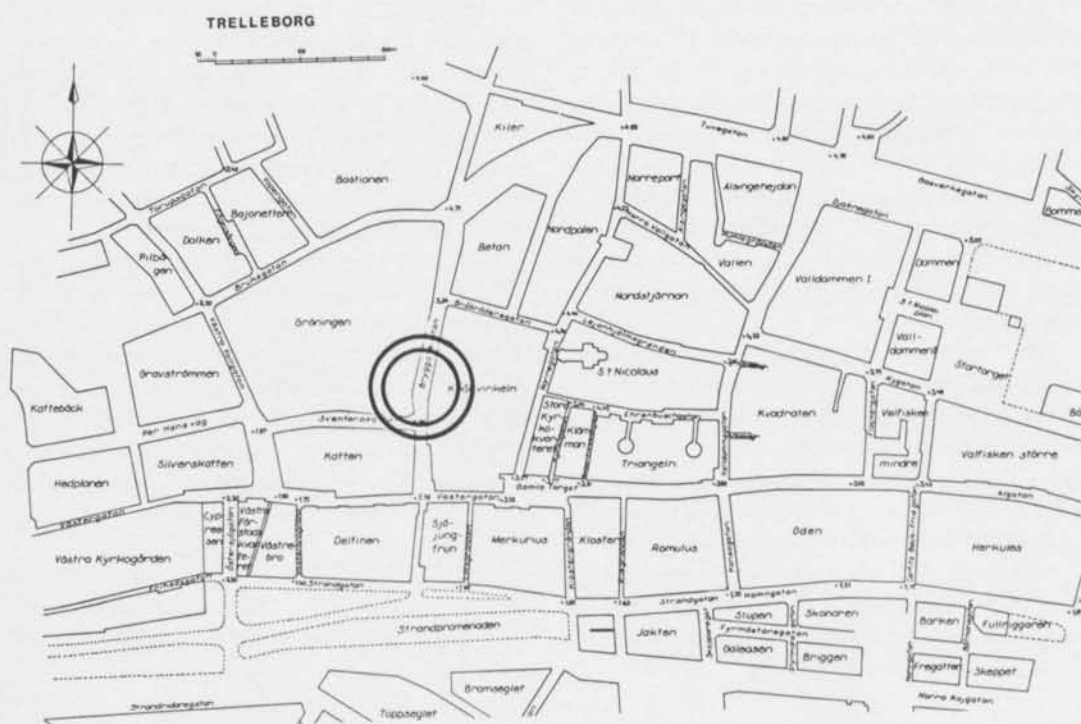

Fig. 1. Ringborgens läge i Trelleborg.

Fig. 2. Undersökningen 1989 av den vikingatida ringborgen i centrala Trelleborg. Skärning genom den ca 4 m breda och 1,5 m djupa vallgraven utanför ringborgens nordvästra del. Foto B. Jacobsson.

Borgens yttre ramar är således tämligen säkert fastställda. Svårare är det att ur gytret av lämningar inne på borgområdet få klarhet i hur bebyggelsen gestaltat sig – om det nu funnits någon bebyggelse i borgen. Här förekommer nämligen rikligt med lämningar från skilda tider. Spridda spår av en neolitisk bopättning blandas med gravar och boplatslämningar från yngre bronsålder, boplatslämningar från vendeltid och äldre vikingatid samt hus, brunnar m. m. från den medeltida stadsbebyggelsen.

Den regelbundna bebyggelse som utmärker de danska "trelleborgarna" verkar saknas här. Trots ihärdigt sökande efter liknande bebyggelse spår har inga sådana påträffats. Däremot finns flera grophus och enstaka långhus som tillhör en äldre bebyggelse. Såväl vall som vallgrav skär i flera fall över dessa lämningar.

När byggdes då borgen? Något helt säkert svar har vi ännu inte. C¹⁴-analyser av träkolsskikt från botten i en av vallgravarna ger en

datering till 980 e. Kr. (kalibrerat värde). Det är rimligt att anta att vallgravarna grävts någon gång på 900-talet, möjligen under dess senare hälft. Användningstiden kan inte ha varit alltför lång, då material från 1000-tal helt saknas. Åtskilligt material har under den gångna grävningssäsongen samlats in för analys. I väntan på svaren får vi nöja oss med denna mycket preliminära datering.

Till våren 1990 skall grävningarna återupptas. Fram emot sommaren kommer drygt en tredjedel av borgen att vara undersökt och få lämna plats för ett nytt bostadsområde. Borgvallen blir förhoppningsvis markerad och på Trelleborgs Museum kommer man att till den stora utställningen om Skateholmsgravarna lägga en ny utställning om vikingatid, där borgen ges en framträdande plats.

Bengt Jacobsson

Riksantikvarieämbetet

UV Syd, Åkergränden 8, 222 39 Lund